

សេចក្តីថ្លែងការណ៍រួម

ស្តីពី

ការដកមន្ត្រីតុលាការប្រដាប់អាវុធ និងមន្ត្រីតុលាការចេញពីដំណើរការសំណុំរឿង នយោបាយ ក្នុងការធ្វើសកម្មភាពគាំទ្រ និងប្រឆាំងគណបក្សនយោបាយ ដើម្បីពង្រឹង នីតិវិធី និងលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យនៅកម្ពុជា

យើងខ្ញុំជាក្រុមសម្ព័ន្ធកំណែទម្រង់ការបោះឆ្នោត (ERA) និងក្រុមអង្គការសង្គមស៊ីវិល ថ្កោលទោសចំពោះ គណបក្សនយោបាយដែលបាន ឬនឹងបញ្ចូលមន្ត្រីតុលាការ និងមន្ត្រីនៃកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធនៅក្នុងជួរដឹកនាំគណបក្សនយោបាយរបស់ខ្លួន ដើម្បីចូលរួមសកម្មភាពគាំទ្រគណបក្សខ្លួន ឬនឹងប្រឆាំងគណបក្សផ្សេងៗ។ ការបញ្ចូលនេះ គឺរំលោភលើរដ្ឋធម្មនុញ្ញ នីតិវិធី គោលការណ៍ប្រជាធិបតេយ្យ ពិសេសការបោះឆ្នោតដោយសេរី និងយុត្តិធម៌។

មានមន្ត្រីតុលាការមួយចំនួន និងយ៉ាងហោចណាស់មន្ត្រីក្នុងតំណែងនៃកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធចំនួន៨០រូប ក្នុងជួរយោធា នគរបាល និងកងរាជអាវុធបាត់ ត្រូវបានដាក់បញ្ចូលជាសមាជិកក្នុងគណៈកម្មាធិការកណ្តាលនៃគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាក្នុងឱកាសសមាជិកសាមញ្ញនៃគណបក្សនេះកាលពីថ្ងៃទី១ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៥។ សមាជិកគណៈកម្មាធិការកណ្តាលស្ថិតនៅរចនាសម្ព័ន្ធនយោបាយកំពូលរបស់គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា ដែលមានសិទ្ធិសម្រេចរាល់បញ្ហាសំខាន់ៗអំពីគោលនយោបាយក្នុងប្រទេស និងក្រៅប្រទេសរបស់គណបក្ស អំពីការងារកសាងគណបក្ស ការងារចាត់តាំងការងារមន្ត្រី ការងារគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ និងថវិការបស់គណបក្ស។ នេះមានន័យថាសមាជិកគណៈកម្មាធិការកណ្តាលក្លាយជាអ្នកនយោបាយ ឬមន្ត្រីនយោបាយរបស់គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា ដែលពួកគេមានកាតព្វកិច្ចធ្វើសកម្មភាពបំរើផលប្រយោជន៍ឱ្យគណបក្សរបស់ពួកគេ។

ការបញ្ចូលមន្ត្រីតុលាការ និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធនេះ ត្រូវបានមើលឃើញថា បានរំលោភលើរដ្ឋធម្មនុញ្ញមាត្រា ១២៨ «តុលាការជាអំណាចឯករាជ្យ» និងស្មារតីរដ្ឋធម្មនុញ្ញអំពីការពង្រឹង និងការការពារឯកភាពជាតិ និងគោលការណ៍ប្រជាធិបតេយ្យសេរីពហុបក្សចែងក្នុងមាត្រា៥១ថ្មី និងច្បាប់ជាច្រើនទៀត^២។ ពិសេសច្បាប់ស្តីពីគណបក្សនយោបាយ ត្រង់មាត្រា ១៥ ដែលចែងថា «...មន្ត្រីតុលាការ កងយោធពលខេមរភូមិន្ទ និងកងកម្លាំងនគរបាលជាតិអាចចូលរួមជាសមាជិកគណបក្សនយោបាយនានាបាន តែមិនត្រូវធ្វើសកម្មភាពគាំទ្រ ឬប្រឆាំងគណបក្សនយោបាយណាមួយឡើយ...»។ ម្យ៉ាងទៀត «គណបក្សនយោបាយមិនត្រូវរៀបចំរចនាសម្ព័ន្ធចាត់តាំងនៅក្នុងស្ថាប័នតុលាការ កងយោធពលខេមរភូមិន្ទ និងកងកម្លាំងនគរបាលជាតិ»។

¹ មន្ត្រីក្នុងតំណែងត្រូវបានដាក់ ចៅក្រម អគ្គនាយករាជអាជ្ញា ព្រះរាជអាជ្ញា ព្រះរាជអាជ្ញាធរ អគ្គនាយក អគ្គនាយករង អគ្គនាយសេនាធិការ នាយសេនាធិការ នាយសេនាធិការរង ស្នងការ ឬស្នងការរងប៉ូលីស និងនាយក ឬនាយករងនៃនាយកដ្ឋាន
² ច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈទូទៅចំពោះយោធិននៃកងយោធពលខេមរភូមិន្ទ (ឆ្នាំ១៩៩៧) ច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈនៃចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញា និងច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំការប្រព្រឹត្តិទៅអង្គការតុលាការ (ឆ្នាំ២០១៤)

សមាគម អង្គការសង្គមស៊ីវិលមានការសោកស្តាយខ្លាំង ដែលគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជានៅចង់ដាក់ បញ្ញត្តិ នៅក្នុងវិសោធនកម្មច្បាប់ស្តីពីការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រថា មន្ត្រីតុលាការ កងយោធពលខេមរភូមិន្ទ និង កងកម្លាំង នគរបាលជាតិ ត្រូវអនុញ្ញាតឱ្យធ្វើសកម្មភាពយោសនាបោះឆ្នោតគាំទ្រគណបក្សខ្លួន និងប្រឆាំងគណបក្ស ផ្សេងៗ។ បើសិនបញ្ញត្តិច្បាប់នេះ ត្រូវបានអនុម័ត និងអនុវត្ត នោះនឹងនាំមកបញ្ហាសន្តិសុខ និងការដោះស្រាយវិវាទ បោះឆ្នោត ពិតជាមានភាពលំអៀងមិនខាន ដែលជាការគំរាមកំហែងធ្ងន់ធ្ងរដល់ទីលានប្រកួតនយោបាយ និងស្ថេរភាព នៃការផ្លាស់ប្តូរអំណាច និងនយោបាយនៅប្រទេសកម្ពុជា។ ការជឿទុកចិត្តទៅលើកងយោធពលខេមរភូមិន្ទ កង នគរបាលជាតិ និងតុលាការកាន់តែបន្តធ្លាក់ចុះបន្ថែមទៀត។ ប្រទេសកម្ពុជានឹងមានហានិភ័យនៃការបាត់បង់មន្ត្រីក្នុង តំណែងនៃកងយោធពលខេមរភូមិន្ទ កងនគរបាលជាតិ និងតុលាការទាំងនោះដែលមានពិសោធន៍ និងវិជ្ជាជីវៈ បើមាន ការផ្លាស់ប្តូរគណបក្សនយោបាយដឹកនាំរដ្ឋាភិបាល។

ការមិនឱ្យមន្ត្រីតុលាការ និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធក្នុងជួរដឹកនាំ ឬមន្ត្រីនៃគណបក្សនយោបាយ ធ្វើសកម្ម ភាពគាំទ្រ និងប្រឆាំងគណបក្សណាមួយ គឺមិនរំលោភសិទ្ធិនយោបាយនោះទេក្នុងន័យនៃនិយាមអន្តរជាតិ និងគោល ការណ៍សិទ្ធិមនុស្ស។ អ្នករាយការណ៍ពិសេសស្តីពីស្ថានភាពសិទ្ធិមនុស្សនៅកម្ពុជា លោកស៊ុយ ប្រាសាទ ស៊ូប៊ែឌី បានលើកឡើងក្នុងអនុសាសន៍ (Special Rapporteur for Cambodia 2012 A/HRC/21/63) ថា៖ នគរបាល និងកងយោធពលខេមរភូមិន្ទមិនត្រូវចូលរួមក្នុងសកម្មភាពគណបក្សនយោបាយ ឬក៏ប្រើប្រាស់ធនធានរដ្ឋនោះទេ។

ការដាក់បញ្ចូលនេះក៏មិនអនុវត្តស្របតាមកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពី ដំណោះស្រាយនយោបាយរវាងគណបក្ស ប្រជាជនកម្ពុជា និងគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ ចុះថ្ងៃទី២២ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៤ និងសេចក្តីសម្រេចចិត្តនៃមហាសន្និ បាតវិសាមញ្ញរបស់គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាខ្លួនឯងកាលពីថ្ងៃទី០១ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៥ «...គាំទ្រកំណែ ទម្រង់ការ បោះឆ្នោតសំដៅធានាឱ្យការបោះឆ្នោតល្អប្រសើរឡើង...»។ ប្រការ៦ នៃកិច្ចព្រមព្រៀងបានចែងថា «គណបក្សទាំង ពីរឯកភាពគ្នាធ្វើការកែទម្រង់ និងពង្រឹងស្ថាប័នជាតិសំខាន់ៗ ជាពិសេសស្ថាប័នឯករាជ្យនានា ឱ្យអាចបំពេញការងារ បម្រើជាតិ និងប្រជាពលរដ្ឋ ស្របតាមគោលការណ៍នៃលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យសេរីពហុបក្ស និងនីតិវិធី»។

លោក ធន សារាយ ប្រធានសមាគមអាដហុក បានមានប្រសាសន៍ថា “ដើម្បីប្រយោជន៍ជាតិ នីតិវិធី យុត្តិ ធម៌ត្រឹមត្រូវ គណបក្សនយោបាយត្រូវដកមន្ត្រីតុលាការ កងយោធពលខេមរភូមិន្ទ និងនគរបាលជាតិទាំងនោះពីជួរ ដឹកនាំគណបក្ស។ មន្ត្រីតុលាការ និងកងកម្លាំងទាំងនោះ ត្រូវតែជាមន្ត្រីក្នុងតំណែងដែលមានវិជ្ជាជីវៈ មិនប្រកាន់ គណបក្ស និងត្រូវតែជាមន្ត្រី និងកងកម្លាំងរបស់ជាតិ។ ម្ចាស់ឆ្នោតត្រូវពិនិត្យទៅលើចំណុចជាសំខាន់ ថាតើគណ បក្សណាមួយនៅតែបន្ត និងដាក់បញ្ចូលមន្ត្រីតុលាការ កងយោធពលខេមរភូមិន្ទ និងនគរបាលជាតិទៅក្នុងការដឹកនាំ ធ្វើសកម្មភាពបម្រើគណបក្សនោះ មកធ្វើជាលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យដ៏សំខាន់បំផុតសម្រាប់ធ្វើការសម្រេចចិត្តខាងនយោ បាយ ក្នុងការបោះឆ្នោតគាំទ្រនៅក្នុងពេលបោះឆ្នោតឆ្នាំ២០១៧ និង២០១៨ ខាងមុខនេះ ។

ដើម្បីពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់គណបក្សនយោបាយ (មាត្រា១៥) និងការបោះឆ្នោត សេរី និងយុត្តិធម៌ បទ បញ្ញត្តិនៃវិសោធនកម្មច្បាប់ស្តីពីការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រគួរត្រូវចែងថា ទាំងក្នុងម៉ោងបំពេញការងារ និងក្រៅម៉ោងបំពេញការងារ មន្ត្រីកងយុទ្ធពលខេមរភូមិន្ទ នគរបាល និងមន្ត្រីតុលាការ មិនត្រូវធ្វើសកម្មភាពគាំទ្រ និងប្រឆាំងគណបក្សនយោបាយណាមួយ ព្រោះថា កងយោធពលខេមរភូមិន្ទ នគរបាលមានតួនាទីសំខាន់ផ្ទាល់ រក្សាសន្តិសុខក្នុងដំណើរការបោះឆ្នោត ហើយមន្ត្រីតុលាការក៏នឹងចូលរួមផ្ទាល់ក្នុងការងារបណ្តឹងទាក់ទងការបោះឆ្នោត

ត។ មន្ត្រីក្នុងតំណែងពាក់ព័ន្ធនឹងការទទួលខុសត្រូវផ្ទាល់ក្នុងការងារសន្តិសុខបោះឆ្នោត ឬការដោះស្រាយបណ្តឹងបោះឆ្នោត ក៏ត្រូវបំពេញលក្ខខណ្ឌអព្យាក្រឹត្យភាព ប្រហាក់ប្រហែលសមាជិក និងមន្ត្រីរបស់គណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត ដែលបានព្រមព្រៀងលើច្បាប់គណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោតដោយគណៈកម្មការចម្រុះនៃគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា និងគណបក្សសង្គ្រោះជាតិថា «សមាជិក និងមន្ត្រីក្នុងតំណែងទាំងនោះត្រូវលាលែងពីគណបក្សនយោបាយ»។

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម៖

ឈ្មោះ	អង្គការ	លេខទូរស័ព្ទ
• លោក ធន សារាយ	ADHOC	០១៦ ៤៤០ ០៤៤
• លោក ហង្ស ពុទ្ធា	NICFEC	០១២ ៩៩៩ ៦៦៦
• លោក យង់ គឹមអេង	PDP-Center	០១៦៨២៨ ២១១
• លោក គល់ បញ្ញា	COMFREL	០១២ ៩៤២ ០១៧
• លោក រុង រតនា	YCC	០១២ ៩៧៤ ១២៦
• លោក ហ៊ឹម យន់	CISA	០១២ ៩៤៧ ០២២
• លោកស្រី រស់ សុភាព	GADC	០១២ ៦២៧ ៨៥៧
• លោក យ៉េង វិរៈ	CLEC	០១២ ៨០១ ២៣៥
• លោកស្រី ចក់ សុភាព	CCHR	០១១ ៩៤៣ ២១៣
• លោក ហុង គឹមសួន	CDP	០១២ ៩៤៥ ៥០៥
• លោកស្រី សិទ្ធិ ហុងអៀង	KYA	០១៧ ៧៨៨ ៩៥៥
• លោក ជាង សុខា	YRDP	០១២ ៣៦០ ៤៦៤
• លោកស្រី ប្រុក វ៉ានី	DKA	០១២ ៥៣៨ ២០១
• លោក អ៊ី សំអាត	LICADHO	០១២ ៣២៧ ៧៧០
• លោកស្រី ចេត ចរិយា	STAR Kampuchea	០១២ ៨០២ ៤៦០
• លោក សៀង សារឿន	CCC	០១៦ ៩០០ ៥០៣
• លោក សួន ប៊ុនស័ក្តិ	CHRAC	០៩២ ៣៤ ៤៣ ៥៧